Dokumenttyp	Ansvarig verksamhet	Organisation	Version
Rutin	Smittskydd Värmland	Region Värmland	11
Dokumentägare	**Fastställare**	**Giltig fr.o.m.**	**Giltig t.o.m.**
Maria Moberg Hygiensjuksköterska	Anna Skogstam Smittskyddsläkare	2026-10-29	2028-10-28

Smittsam tuberkulos

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Tillämpa basala hygienrutiner.

Sjukdom

Tuberkulosbakterien kan drabba de flesta organ i kroppen men den vanligaste är lungtuberkulos. Sjukdomen kan vara smittsam när den förekommer i lungor eller i larynx. Tuberkulos på annat ställe i kroppen är så gott som aldrig smittsam.

Smittdos

Smittdosen varierar men oftast krävs höga doser. I allmänhet krävs nära och långvarig kontakt med smittsam patient för att riskera att bli smittad.

Smittvägar

Tuberkulos smittar genom inandning av bakterier via små droppar, aerosoler, i luften. För att smittas krävs nära kontakt med smittsam patient.

Smitta sker normalt inte via ytor och föremål. Bakterien kan överleva lång tid även i intorkat tillstånd men detta utgör i praktiken ingen smittrisk.

Smittsamhetsbedömning

Det är ansvarig läkare som avgör om patienten är smittsam, se smittskyddsblad för ”Tuberkulos” på Smittskydd Värmlands webbplats under rubriken A-Ö, sjukdomar/Tuberkulos.

Det är ansvarig läkare som avgör om patienten är smittsam.

Placering

Patient med misstänkt smittsam tuberkulos ska vårdas på eget rum med egen toalett och stängd dörr. Patient ska inte vistas utanför rummet om det inte är nödvändigt för undersökning och behandling.

Patient med konstaterad smittsam tuberkulos ska vårdas på isoleringsrum med separat ventilation på infektionskliniken. Vid misstanke om resistent tuberkulos (MDR, XDR) ska högisoleringsrum användas.

Märkning av vårdrum enligt rutin: Gul skylt.

Vårdrutiner vid misstänkt eller konstaterad smittsam tuberkulos

All personal i arbete i vårdrummet ska använda andningsskydd.

På vårdavdelning

- Vårdande enhet har ansvar att informera annan enhet (röntgen, ögonmottagningen etcetera) som ska vårda patient om diagnosmisstanke och vårdrutiner.
- Antalet personal runt patient ska begränsas.
- Patient får inte vistas utanför rummet. Eventuell utevistelse tillåts i samråd med ansvarig läkare.
- Patient ska instrueras att vid hosta alltid täcka munnen med engångsnäsdukar och därefter slänga näsduken i plastpåse.
- Personal ska använda andningsskydd FFP3 och vara välinformerad hur andningsskydd används.
- Andningsskydd är för engångsbruk och ska slängas i soppåse i inner- alternativt yttersluss. Om vårdrum utan sluss används, ska andningsskydd slängas i soppåse utanför vårdrum.

Transport inom sjukhus

- Informera mottagande enhet om risk för luftburen smitta innan patienten transporteras.
- Patienten ska gå direkt in på patientrum/undersökningsrum och inte vänta kvar i korridor eller vistas i väntrum.
- Transportpersonal kan transportera patienten. Överlämning/mottagande av patient till/från transportpersonal sker i korridor/utomhus. Vårdpersonal bär andningsskydd i patientrum/undersökningsrum. Transportpersonal behöver inte använda andningsskydd under transport i korridor/utomhus.
- Patient ska instrueras att vid hosta alltid täcka mun och använda engångsnäsdukar som slängs i medhavd plastpåse. Vid svårigheter till följsamhet till detta kan patienten bära munskydd vid transport. För patient med riklig hosta/sputum eller vid oföljsamhet till rätt hostteknik ska patientansvarig läkare bedöma graden av smittsamhet och besluta om vårdpersonal bör transportera patient.
- Vid misstänk eller konstaterad multiresistent tuberkulos ska transport av patienten ske av vårdpersonal. Transporterande personal ska använda andningsskydd även under transporten.

Vårdrutiner kan variera och det är alltid behandlande läkare som avgör efter individuella bedömningar.

Transport mellan vårdinrättningar

- Patient ska instrueras att vid hosta alltid täcka mun och använda engångsnäsdukar som slängs i medhavd plastpåse.
- Transport av misstänkt smittsam eller konstaterad smittsam patient mellan vårdinrättningar eller bostad och vårdinrättning ska ske i ambulans.
- Fönster mellan vårdutrymme och styrhytt ska vara stängt.
- Ambulanspersonal ska ha andningsskydd FFP3 med ventil.

Vård på poliklinisk enhet

- Vårdansvarig enhet ska informera om diagnosmisstanke och vårdrutiner.
- Personal som vårdar patient ska ha andningsskydd.
- Patient ska inte vänta i gemensamt väntrum eller i korridor.
- Patient bör om möjligt undersökas sist på dagen.
- Kontaktytor ska torkas av med Des +45.
- Undersökningsrum ska stå tomt med stängd dörr en (1) timme innan ny patient.

Personal

Begränsa antal personer som vårdar patient med smittsam tuberkulos. Gravid vårdpersonal bör inte vårda patient med smittsam tuberkulos.

Loggbok
Vid skälig misstanke på smittsam tuberkulos på vårdavdelning ska loggbok (se bilaga sid 4) föras över personal, studenter och besökare som inte är långvariga hushållskontakter. Anteckna även eventuella medpatienter som delat rum med patient under vårdtiden.

På infektionskliniken ska loggbok enbart föras i samband med vård av patient med resistent tuberkulos (MDR, XDR).

Besökande
Långvariga hushållskontakter till patient kan besöka vederbörande och behöver inte bära andningsskydd. Övriga besökare ska alltid bära andningsskydd. Instruera besökare hur andningsskyddet används. Restriktivitet med besök ska gälla innan sjukdomen är adekvat behandlad.

Barn under sju år samt gravida och immunsupprimerade ska inte besöka patient. Undantag kan göras efter läkarbedömning för egna barn som är/varit långvariga hushållskontakter.

Smittspårning
När tuberkulos har blivit konstaterad ska smittspårning utföras snarast. Ta omgående telefonkontakt med Infektionsmottagning 2, samt skicka remiss.

Disk
Vanligt porslin används. Disk ska ställas direkt i diskmaskin och matvagn.

Tvätt
Tvättsäck på rummet. Hanteras som vanlig tvätt.

Avfall
Hanteras som vanligt avfall.

Daglig städning
Städpersonal ska använda andningsskydd. Förfuktade moppar alternativt rengöringsmedel och vatten. Vid punktdesinfektion används Des +45. Vid stora spill används Virkon.

Slutstädning
Städpersonal ska använda andningsskydd. Slutstädning med Virkon.
Rummet ska stå tomt med stängd dörr en timme (1) innan ny patient.

Mer information om tuberkulos på Smittskydd Värmlands webbplats.

Bilaga

Loggbok vid misstänkt eller konstaterad smittsam tuberkulos

Loggbok ska föras när skälig misstanke på smittsam tuberkulos finns.

Loggboken ska lämnas till tuberkulosmottagningen när patient lämnar vårdavdelningen och alla uppgifter fyllts i.

Avdelning/enhet: _____ Sjukhus: _____ Datum: _____

Namn	**Personal/besökare/** **student/medpatient**	**Personnummer** Kompletteras av avdelningschef innan överlämnande till Infektionsmottagning 2.

Utarbetad av: Smittskydd Värmland